

ЛЬВІВСЬКИЙ ОПЕРНИЙ ТЕАТР

ГАМЛЕТ

ТРАГЕДІЯ НА 5 ДІЙ, 18 КАРТИН

ВІЛІЯМА ШЕКСПІРА

ПЕРЕКЛАД М. РУДНИЦЬКОГО
МУЗИКА МИКОЛИ ЛИСЕНКА І ЛЬВА ТУРКЕВИЧА
ПОСТАВА РЕЖ. ЙОСИПА ГІРНЯКА
ОФОРДЖЕННЯ СЦЕНИ І ЕСКІЗИ КОСТЮМІВ
М. ГРИГОРІЄВА

МИСТЕЦЬКИЙ КЕРІВНИК ВОЛОД. БЛАВАЦЬКИЙ

ПРЕМ'ЄРА 21-го ВЕРЕСНЯ 1943 Р.
ЛЬВІВ 1943

АФІША (франц. *affiche* — оголошення) — різновид реклами та оголошення (як правило, друкованих) про драматичні, музичні і циркові вистави, концерти, кінофільми, виставки та інші художні заходи. А. вивішуються на спец. тумбах, щитах біля входу до театру та ін. закладів культури, на людних місцях, площах. Звичай публічно виставляти різні оголошення відомий ще з давніх часів — у Єгипті, Греції, Римі. А. карбували на мідних дошках, вирізьблювали на спец. дерев'яних щитах і мармур. плитах, писали на папірусах і пофарбованих у білий колір стінах будинків. «Живими» А. були крикуни — «проко» (у Старод. Греції), «рекламаре» (у Римі). Для середньовіч. театру роль А. виконували «зазивали», «глашатаї», які сповіщали про місце показу і назву вистави, інколи повідомлення виголошували у вірш. формі. Писана А. вперше з'являється в 16 ст. у Франції (оголошення невеликого розміру біля входу до театру). Прізвища драматурга, виконавців, відомості про ціни на квитки тощо з'являються на А. в 17 ст. В Україні з поширенням шкіл. театру виникає А. — «тези» або «конклюдії», писані від руки спочатку лат., а згодом — лат. і руською мовами, де зазначалися імена учасників дійства. У зх.-укр. духов. семінаріях А. про вистави учнів писали лат. і польс.

мовами. У Київ. колегіумі (згодом академія) А. оздоблювали сюжет. зображеннями, а в 17 ст. від мальованих А. перейшли до графічних. Художню композицію малюнків створювали самі студенти або запрошували профес. художників. А. друкували на папері, атласі, шовку в друкарні Києво-Печерської лаври, інколи за кордоном. Вони мають високий худож. рівень, зберегли до наших часів портрети істор. осіб, а також зображення архіт. споруд. А. розміщували на брамах монастирів, стінах академ. будинків, дарували почес. гостям. Із розвитком кріпац. театру й приват. антреприз А. писали рос. та іноз. мовами, згодом почали друкувати у вигляді програмок, які називалися афішками. Гастролюючи в Україні, польс. трупи О. Ленкавського, П. Жмійовського з дозволу влади оприлюднювали лише шрифтові А., обов'язково рос. і польс. мовами. Розмір А. поступово зростає, з'явилися шрифти не лише чорного, а й синього кольору. *Український театр корифеїв* (засн. 1882) дістав право друкувати А. рідною мовою лише на поч. 20 ст. Перша А. українською мовою сповіщала, що 17 січня 1906 Товариство артистів на чолі з *П. Саксаганським* покаже виставу «Підпанки» (п'єса І. Карпенка-Карого). Однією з перших українською мовою була А. вистави «Енеїда» в театрі *М. Садовського* (1910). А. *Руського народного театру* у Львові друкували укр., а також укр. і польс. мовами чорним шрифтом на кольор. папері. У 20–70-х рр. 20 ст. авторами А. були відомі художники — *А. Петрицький*, *О. Хвостенко-Хвостов*, *В. Меллер*, *М. Щеглов*, *А. Пономаренко* та ін., які створювали також театр. А., кіноплакати, А. худож. виставок тощо. Серед художників, які роблять А., відомі *С. Маслобойщиков*, *А. Александрович-Дочевський*, *Л. Беспальча* та ін. Розрізняють А. окрему (на одну виставу), зведену (репертуарну) — на низку вистав або кінофільмів кожного окремого чи всіх театрів і кінотеатрів міста (зазначаються дати); анонс (повідомлення про нову виставу, виставку тощо). А. прем'єр подаються докладніше: зазначають прізвища автора, реж., акторів, художника, композитора, диригента, балетмейстера та ін. Доповненням до театр. А. випускають т. зв. програмки з переліком дійових осіб та виконавців, буклети з фотографіями постановників, виконавців, подаються сцени з вистав.

К. С. Шев'якова

Бібліографічний опис:

Афіша / К. С. Шев'якова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44666>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).